

بررسی شیوع و علل همسرآزاری و ارتباط آن با سلامت روان در زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر

قزوین

فهمیه آفاجانی^۱، عیسی محمدی زیدی^{۲*}، هادی مرشدی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی پیوسته بهداشت عمومی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران.

۲. دانشیار و دکترای تخصصی آموزش سلامت، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران.

۳. استادیار و دکترای تخصصی آموزش سلامت، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران.

*مؤلف مسئول: قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، دانشکده بهداشت، گروه بهداشت عمومی. تلفن:

مقدمه: همسرآزاری به اشکالی مختلف مانند تحقیر شخصیت و آزارهای جنسی - آثار مخربی بر سلامت جسم و روان زنان برجای می‌گذارد. حتی در کشورهای صنعتی ۴۰ تا ۵۰ درصد زنان قربانی همسرآزاری هستند. همسرآزاری همواره بعلت مسائل فرهنگی و جایگاه ضعیف زنان در مراتب اجتماعی - اقتصادی در تمام جوامع دقیق گزارش نمی‌شود. هدف مطالعه حاضر تعیین میزان شیوع و علل تاثیرگذار بر همسرآزاری و ارتباط آن با سلامت روان است.

روش کار: با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و مستمر، ۲۴۴ نفر از زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر قزوین در یک مطالعه توصیفی- تحلیلی شرکت کردند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه خودافشاء شامل الف) سوالات دموگرافیک؛ ب) مقیاس آگاهی، نگرش و علل همسرآزاری؛ ج) مقیاس ارزیابی اختلالات روانی ۲۸ سوالی که حساسیت در روابط متقابل، افسردگی، اضطراب، پرخاشگری، ترس مرضی، افکار پارانوئیدی، وسواس جبری و روان پریشی را ارزیابی می‌کند. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ و آزمونهای آماری کای اسکوئر، تی مستقل، تحلیل واریانس یک طرفه آنالیز شدند.

یافته‌ها: در پژوهش حاضر میانگین سنی نمونه‌ها $32/5 \pm 10/7$ با دامنه سنی ۱۷-۵۴ سال بود. شایع‌ترین انواع همسرآزاری عبارتند از: خشونت روانی (۴۳٪)، خشونت فیزیکی (۲۹٪) و خشونت اجتماعی (۲۱٪). بین همسرآزاری با متغیرهای سابقه خشونت در خانواده، میزان درآمد ماهیانه، تحصیلات همسر، اختلاف سنی، سابقه محکومیت کیفری، سابقه اختلالات روانی همسر، سابقه اعتیاد و مصرف الکل، پایبندی مذهبی، و داشتن همسر دوم ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/05$). همچنین، بین میانگین نمره افسردگی، پرخاشگری، افکار پارانوئیدی و اضطراب با شیوع همسرآزاری ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/05$).

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع نگران کننده پدیده همسرآزاری، پیشگیری از آن با تکیه بر راهبردهای همچون آموزش مهارت‌های زندگی، فرهنگ‌سازی مناسب و حمایت‌های قانونی- قضایی از زنان گامی ضروری در ارتقاء سلامت روان زنان محسوب می‌شود.

کلمات کلیدی: همسرآزاری، خشونت، پیشگیری، سلامت روان، افسردگی، زنان.